

เรื่องย่อนวนิยายเรื่อง *สี่แผ่นดิน*

แผ่นดินที่ 1

พลอยเกิดในรัชสมัยของสมเด็จพระพุทธเจ้าหลวงมหาราช บิดาของพลอยชื่อ พระยาพิพิธ ๗ มารดา ชื่อ แซ่ม เป็นเอกภรรยาของพระยาพิพิธ ๗ แต่ไม่ใช่ฐานะคุณหญิง เพราะคุณหญิงท่านชื่อ เอี่ยม เป็นคนอัมพา และได้กลับไปอยู่บ้านเดิมของท่านเสียตั้งแต่ก่อนพลอยเกิด เหลืออยู่แต่บุตรของคุณหญิง 3 คน อยู่ในบ้านคือ คุณอุ่น พี่สาวใหญ่ อายุ 19 ปี คุณชิตพี่ชายคนรอง อายุ 16 ปี คุณเชยพี่สาวคนเล็กแก่กว่าพลอย 2 ปี พลอยมีพี่ชายร่วมมารดาหนึ่งคนชื่อเพิ่ม อายุ 12 ปี และมีน้องสาวคนละมารดาซึ่งเกิดจากแ้ว ภรรยาคนรองจากแม่แซ่ม ชื่อ หวาน อายุ 8 ปี ในบรรดาพี่น้องร่วมบิดา พลอยจะคุ้นเคยกับคุณเชยเป็นพิเศษเพราะอายุรุ่นราวคราวเดียวกัน ส่วนคุณอุ่นพี่สาวใหญ่นั้น พลอยเห็นว่าเป็นผู้ที่น่าเกรงขาม เพราะเธออยู่บนตึกร่วมกับเจ้าคุณพ่อ ซึ่งเจ้าคุณพ่อก็ไว้ใจว่าเป็นลูกสาวใหญ่ จึงให้ถือกุญแจแต่ผู้เดียว และจัดการกับการจับจ่ายใช้สอยทุกอย่างภายในบ้าน ส่วนคุณชิตและพ่อเพิ่ม พลอยเกือบจะไม่รู้จักเสียเลยเพราะคุณชิตไม่ค่อยอยู่บ้าน และพ่อเพิ่มนั้นดูจะสวามิภักดิ์คุณชิตมากกว่าพี่น้องคนอื่น ส่วนหวานน้องคนละแม่ยังเด็กเกินไปที่พลอยจะให้ความสนใจเจ้าคุณพ่อได้ปลูกเรือนหลังหนึ่งให้แม่แซ่มกับลูก ๆ อยู่ใกล้กับตัวตึกในบริเวณบ้าน มีบ่าวซึ่งแม่แซ่มช่วยมาไว้ใช้ทำงานบ้านต่าง ๆ ชื่อ นางพิศ

ตั้งแต่พลอยจำความได้จนถึงอายุ 10 ขวบ พลอยมีความรู้ดีที่แม่และคุณอุ่นมีเรื่องตึงๆกันอยู่เสมอ ซึ่งก่อนที่แม่พลอยจะออกจากบ้าน พลอยสังเกตเห็นว่ามีความตึงเครียดระหว่างแม่และคุณอุ่นมากกว่าปกติ จนกระทั่งคืนหนึ่งแม่ได้เข้ามาปลุกพลอยแล้วบอกว่าเอาพลอยไปถวายตัวกับเสด็จ ส่วนพ่อเพิ่มเจ้าคุณพ่อไม่ยอมให้เอาไป คืนนั้นแม่เก็บของอยู่กับนางพิศทั้งคืน พอรุ่งสางแม่ให้นางพิศขนของไปไว้ที่ศาลาท่าน้ำ

พอเรือแล่นออกไป พลอยก็รู้สึกตื่นตาตื่นใจกับสิ่งต่าง ๆ ที่เห็น จนกระทั่งมาถึงที่ท่าพระ แม่แซ่มก็พาพลอยขึ้นจากเรือแล้วเดินเลาะกำแพงวังไปสักครู่หนึ่งก็เลี้ยวเข้าประตูชั้นนอก พลอยนั้นตื่นตาตื่นใจยิ่งขึ้น พอถึงในวังแม่แซ่มพาพลอยเดินไปเรื่อยๆผ่านที่ต่างๆมากมาย ในที่สุดก็มาถึงตำหนักของเสด็จ แม่จะพาพลอยไปหาคุณสายก่อนซึ่งเป็นข้าหลวงกันตำหนักของเสด็จ คุณสายเป็นข้าหลวงตั้งแต่เสด็จท่านยังทรงพระเยาว์ เสด็จจึงมอบให้คุณสายช่วยดูแลกิจการส่วนพระองค์ทุกอย่าง และดูแลว่ากล่าวข้าหลวงทุกคนในตำหนัก เมื่อพลอยได้พบกับคุณสายแล้ว พลอย

ก็รู้สึกว่าคุณสายเป็นคนใจดีมาก ไม่ถือตัวว่าเป็นคนโพรคของเสด็จ และยังคอยช่วยเหลือข้าหลวง
ตำแหน่งเดียวกันเสมอ คุณสายหาข้าวหาปลาให้แม่แหม่มกับพลอยกิน แล้วคุณสายก็จัดการเย็บกระพวง
ดอกไม้เพื่อให้พลอยนำไปถวายตัวกับเสด็จ เมื่อพลอยถวายตัวกับเสด็จเสร็จแล้ว คุณสายก็แนะนำให้
พลอยรู้จักกับช้อย ซึ่งเป็นหลานของคุณสาย ช้อยอายุรุ่นราวคราวเดียวกันกับพลอย ช้อยเป็นลูกของ
พี่ชายของคุณสาย ชื่อ นพ มียศเป็นคุณหลวง แม่ของช้อยชื่อ ชัน ช้อยมีพี่ชายอยู่หนึ่งคน ชื่อเนื่อง
ช้อยนั้นเป็นเด็กที่ซุกซนและมีเพื่อนฝูงมาก พลอยจึงเข้ากับช้อยได้ดีทีเดียว พลอยอยู่ในวังได้หลาย
วันแล้ว ก็ได้รับความรู้ใหม่ๆ ได้เห็นของใหม่ ๆ อย่างไม่มีที่สิ้นสุด

คุณสายให้พลอยเรียนหนังสือพร้อมกับช้อย และคุณสายก็ได้สอนทำสิ่งต่างๆ ให้เสมอ
เช่น การเขียนหมากจืบพลูยาว ใส่เขียนหมากเสวยของเสด็จ ตลอดจนดูแลเครื่องทรงต่างๆ ตอน
กลางคืน คุณสายให้พลอยไปถวายงานพัดเสด็จตามปกติตอนกลางวันเป็นเวลาว่าง นอกจากคุณสาย
จะมีอะไรมาให้ทำเป็นพิเศษหรืออารมณ์ไม่ดี ซึ่งตอนกลางวันเป็นเวลาที่คุณสายจะได้ติดตามช้อย
ออกไปเที่ยวนอกตำหนักไปหาเพื่อนฝูงหรือวิ่งเล่น ช้อยช่วยทำให้พลอยคลายเหงาและช่วยชักนำสิ่ง
ที่น่าสนใจต่าง ๆ มาให้พบเห็นหรือได้รู้จักอยู่เสมอ ในที่สุดวันที่พลอยเฝ้าคอยด้วยความประหวั่นใจ
ก็มาถึง เมื่อแม่แหม่มจะออกจากวังและได้ทูลลาเสด็จแล้ว พลอยเสียใจอย่างมาก แต่เสด็จก็ทรงเมตตา
พลอย ฝากให้คุณสายช่วยดูแลพลอย นอกจากนี้ ยังมีช้อยที่คอยอยู่เป็นเพื่อนพลอย ทำให้พลอยรู้สึกดี
ขึ้น ในวันหนึ่งช้อยได้ชวนพลอยออกไปหาพ่อและพี่ชายของช้อย ซึ่งจะมาเยี่ยมทุกวันพระ
กลางเดือน ทำให้พลอยรู้สึกรักและผูกพันกับครอบครัวของช้อยไปโดยไม่รู้ตัว วันหนึ่งแม่แหม่มได้มา
เยี่ยมพลอยถึงในวังพร้อมกับของฝากมากมาย แม่บอกว่าแม่กำลังทำการค้าขายอยู่ที่ชะเงิงเทรากับ
ญาติห่างๆ ชื่อฉิม และต่อมาพลอย ก็รู้ว่าแม่แหม่มได้แต่งงานกับพ่อฉิมแล้ว ซึ่งแม่ก็ได้ตั้งท้องแล้ว
คุณสายได้พาพลอยไปหาเจ้าคุณพ่อ เพื่อคุยเรื่องงาน โกงจุกของพลอยที่เสด็จทรงเมตตา โกงจุก
ประทานให้ ซึ่งเจ้าคุณพ่อก็ไม่ได้ขัดข้อง งาน โกงจุกนั้นจะจัดขึ้นที่บ้านของช้อย และทั้งพลอยและ
ช้อยก็ได้โกงจุกพร้อมกัน เจ้าคุณพ่อของพลอยก็มาร่วมงานนี้ด้วย งาน โกงจุกนั้นผ่านไปได้อย่างดี

เมื่อคุณสาย พลอย และช้อยเดินทางกลับจากบ้านช้อยมาถึงตำหนักของเสด็จ เสด็จก็มี
รับสั่งให้คุณสายขึ้นไปเฝ้าบนตำหนักทันที เสด็จจึงบอกเรื่องที่แม่แหม่มตายแล้วที่ชะเงิงเทราและมอบ
ภาระให้คุณสายเป็นผู้บอกพลอยให้ทราบ ห้าปีให้หลังจากวันที่แม่แหม่มตาย พลอยก็ยังอยู่ที่ตำหนัก
ของเสด็จ พลอยอายุได้ 15 ปีเศษแล้วนับว่าเป็นสาวเต็มตัว และถ้าใครเห็นก็ต้องชมว่าสวยเกินที่คาด
ไว้ ส่วนช้อยเมื่อเป็นสาวแล้วก็ไม่ได้ทำให้นิสัยของช้อยเปลี่ยนแปลงไปได้เลย ช้อยยังคงเป็นคน
สนุกสนานร่าเริง และมีความคิดเป็นของตนเองอย่างแต่ก่อน ซึ่งทั้งพลอยและช้อยได้สละความเป็น
เด็กย่างเข้าสู่ความเป็นผู้ใหญ่อย่างสมบูรณ์

การที่พลอยสนิทสนมกับช้อย ทำให้พลอยนั้นสนิทกับครอบครัวของช้อยด้วย พี่เนื่อง ซึ่งเป็นพี่ชายของช้อยได้หลงรักพลอยเข้า จึงทำให้พี่เนื่องมักจะตามพ่อนพมาเยี่ยมช้อยกับพลอย เมื่อพี่เนื่องเรียนทหารจบ พี่เนื่องจึงเปิดเผยความรู้สึกที่มีกับพลอยทำให้พลอยเงินอายไม่กล้าที่จะเจอหน้าพี่เนื่องอีก พลอยหลบหน้าพี่เนื่องอยู่พักใหญ่จนกระทั่งพี่เนื่องถูกส่งตัวไปรับราชการที่ นครสวรรค์ ทำให้พลอยขอมออกมาพบพี่เนื่องเพื่อรำลา พลอยจึงเตรียมผ้าแพรเปลาะที่พลอยเคยห่มนอนให้พี่เนื่อง ซึ่งพี่เนื่องได้ให้สัญญากับพลอยว่าจะกลับมาแต่งงานกับพลอย

นอกจากครอบครัวของช้อยแล้ว ญาติของพลอยที่ยังติดต่อกับพลอยอยู่ก็คือพ่อเพิ่ม ซึ่งตอนนี้ได้รับราชการอยู่ที่กรมพระคลังหรือธนาคารพาณิชย์ และคุณเชยซึ่งหลังจากที่พี่เนื่องไป นครสวรรค์ได้ไม่กี่วัน คุณเชยก็แวะมาเยี่ยมพลอยที่วังซึ่งขณะนั้นในพระบรมมหาราชวังก็จัดให้มีงานขึ้นที่สวนศิลาวัลย์พอดี ซึ่งงานนี้ได้จัดขึ้นอย่างยิ่งใหญ่เพราะพระเจ้าอยู่หัวทรงเสด็จกลับจาก ประพาสยุโรป การจัดงานจึงเป็นไปตามแบบฝรั่ง พลอยจึงพาคุณเชยไปเที่ยวงานที่สวนศิลาวัลย์ และในงานนี้เองทำให้พลอยได้พบกับ “คุณเปรม” ซึ่งคุณเปรมก็แอบมองพลอยตลอดเวลาจนทำให้พลอย รู้สึกไม่พอใจ หลังจากนั้นคุณเปรมก็ได้สืบเรื่องราวของพลอย จนรู้ว่าพลอยเป็นลูกสาวของพระยาพิพิธฯ มีพี่ชายก็คือ พ่อเพิ่ม

คุณเปรมได้ทำความรู้จักกับพ่อเพิ่มจนกลายเป็นเพื่อนกัน ซึ่งพ่อเพิ่มพยายามจะแนะนำ คุณเปรมให้กับพลอย แต่พลอยปฏิเสธและไม่สนใจ จนกระทั่งวันหนึ่ง พลอยได้รับข่าวของพี่เนื่อง มาว่า พี่เนื่องกำลังจะแต่งงานกับสมบุญ ลูกสาวแม่ค้าขายข้าวแกง พลอยรู้สึกเสียใจมาก แต่ก็สามารถ ทำใจได้ คุณเปรมได้พ่อเพิ่มช่วยเป็นพ่อสื่อให้ แต่พลอยก็ยังไม่สนใจคุณเปรม คุณเปรมจึงเข้าหาทาง ผู้ใหญ่ โดยให้พ่อเพิ่มพาไปเที่ยวที่บ้าน จึงได้พบกับพระยาพิพิธฯเจ้าคุณพ่อของพลอย และได้พูดคุย กันอย่างถูกต้อง หลังจากนั้นไม่นานคุณอาน้อยซึ่งเป็นญาติผู้ใหญ่ของคุณเปรมก็ได้มาทาบตามสู่ขอ พลอยจากเจ้าคุณพ่อ ซึ่งท่านก็ไม่ได้ปฏิเสธคุณเปรม และนำเรื่องมาปรึกษากับคุณสายให้คุณสายไป ทูลถามเสด็จ เสด็จก็ทรงอนุญาต แต่พลอยนั้นกลับปฏิเสธการแต่งงาน เพราะไม่รู้ว่าควรจะ ทำอย่างไรดี พลอยจึงนำเรื่องนี้ไปปรึกษาช้อยซึ่งช้อยนั้นอยากให้พลอยแต่งงานตามที่ผู้ใหญ่ต้องการ เพราะช้อยเห็นว่าคุณเปรมนั้นรักพลอยจริงๆ และอีกอย่างก็เพื่อให้พี่เนื่องรู้ว่า พลอยก็ไม่ใช้คน สิ้นไร้ไม้ดอกด้วยเหตุผลทั้งหมดนี้ จึงทำให้พลอยตัดสินใจยอมแต่งงานกับคุณเปรมตามที่ผู้ใหญ่ ต้องการ

เมื่อพลอยแต่งงานกับคุณเปรมแล้ว ก็ได้ย้ายมาอยู่ที่บ้านคลองพยอมซึ่งเป็นบ้านของคุณ เปรม วันหนึ่งคุณเปรมพาพลอยไปพบกับตาอันซึ่งเป็นลูกชายของคุณเปรมที่เกิดกับบ่าวในบ้าน พลอยไม่ได้คิดโกรธคุณเปรมเลย และยังกลับนึกรักและเอ็นดูตาอัน พลอยจึงขอคุณเปรมรับตาอัน เป็นลูกของตน พลอยได้เลี้ยงดูตาอันเสมือนลูกของพลอยคนหนึ่ง หลังจากนั้นไม่นานพลอยก็ตั้งท้อง

ตาอันซึ่งเป็นผู้ชายและเป็นลูกคนแรกของพลอย แต่หลังจากพลอยคลอดตาอันได้ไม่นาน เจ้าคุณพ่อก็ตาย

เมื่อสิ้นเจ้าคุณพ่อแล้ว คุณเชยก็ทนอยู่กับคุณอุ่นที่บ้านคลองบางหลวงไม่ได้ จึงตัดสินใจหนีตามหลวงโอสถไป ทำให้พลอยรู้สึกไม่สบายใจเลยเพราะเป็นห่วงคุณเชย เมื่อเสร็จงานศพของเจ้าคุณพ่อแล้ว พลอยจึงพาตาอันเข้าวังเพื่อไปถวายตัวต่อเสด็จ และขอประทานชื่อ เสด็จนั้นทรงตั้งชื่อให้ตาอันว่า “ประพันธ์” พลอยจึงตั้งชื่อให้ตาอันว่า “ประพันธ์”

พอตาอันอายุได้ขวบกว่าๆ พลอยก็ตั้งท้องลูกคนที่สอง แต่ช่วงที่พลอยตั้งท้องลูกคนที่สองอยู่นั้น พระเจ้าอยู่หัวก็ทรงประหารและเสด็จสวรรคตในเวลาต่อมา

แผ่นดินที่ 2

ห้าปีต่อมา เมื่อตาอันอายุได้ 7 ขวบ ตาอันอายุได้ 5 ขวบ และตาอ้อดลูกชายคนที่สองของพลอยอายุได้ 3 ขวบ พลอยก็คลอดลูกคนที่สามเป็นผู้หญิงและตั้งชื่อว่า “ประไพ” ในช่วงนั้น ก็มีเหตุการณ์สำคัญคือสงครามโลกครั้งที่ 1 แต่ตัวพลอยเองก็ไม่ได้รู้เรื่องอะไรมาก นอกจากที่ว่าเป็นเรื่อง “ฝรั่งรบกัน” ที่ทำให้ข้าวของแพง

หลังจากนั้น วันหนึ่ง คุณอุ่นซึ่งไม่ได้ติดต่อกันตั้งแต่พ่อของพลอยเสียชีวิตก็มาขอความช่วยเหลือ พลอยจึงรับปากช่วยเหลืออีกทั้งเสนอให้คุณอุ่นย้ายมาอยู่ด้วยกันทำให้คุณอุ่นซึ่งในน้ำใจและความไม่ถือความกับเรื่องในอดีตที่ผ่านมาของพลอยมากจนถึงกับร้องไห้

สองปีต่อมา คุณเปรมก็ส่งอันและอ้อดไปเรียนที่ต่างประเทศ ส่วนอันอยากเรียนทหาร จึงไปเรียนโรงเรียนทหาร จากนั้นพลอยก็ได้แต่นั่งคอยที่จะรับจดหมายจากลูกๆ ในช่วงราชการใหม่นี้พลอยก็ได้สังเกตเห็นความเปลี่ยนแปลงหลายๆอย่าง คุณเปรมนั้นแต่งตัวพิถีพิถันกว่าที่เคยในรัชกาลก่อน และมาวันหนึ่งก็ได้มาบอกให้พลอยไว้ผมยาวเพราะนายหลวงท่านโปรด และต่อมาก็บอกให้แม่พลอยนุ่งผ้าจีนแทนผ้าโจงกระเบนทำให้พลอยไม่กล้าออกจากบ้านอยู่นาน

จากนั้นไม่กี่ปี ตาอันก็เรียนจบและกำลังจะกลับบ้าน ส่วนตาอันนั้นออกเป็นทหารต้องไปประจำหัวเมืองต่างจังหวัด แต่พลอยก็ต้องตกใจเมื่อตาอันกลับมาจริงๆพร้อมกับภรรยาหม่อมชื่อ ลูชิลล์

หลังจากนั้นในหลวงก็ทรงประหารอยู่ไม่นาน และเสด็จสวรรคตในที่สุด

แผ่นดินที่ 3

หลังจากที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จสวรรคต คุณเปรมก็ล้มป่วยอยู่หลายวันและความสนใจต่อสิ่งต่างๆ ความกระหายที่เป็นแรงผลักดันของชีวิตก็ลดน้อยลง จนพลอย

ต้องเปลี่ยนมาเป็นฝ่ายชักชวนให้คุณเปรมสนใจสิ่งต่างๆ ต่อมาอ้อดก็เรียนจบและกลับมาเมืองไทย และคุณเปรมก็ออกจากราชการ หลังจากนั้นคุณเปรมก็เป็นคนหงุดหงิดง่าย สิ่งที่คุณเปรมพอจะสนใจอยู่อย่างเดียวก็คือการขี่ม้า และวันหนึ่งคุณเปรมก็ตกม้าและเสียชีวิตลง

ตั้งแต่ที่ตาอ้นกลับมาจากต่างประเทศก็มีความคิดอย่างหนึ่งที่ทำให้แม่พลอยตกใจ ซึ่งก็คือความคิดเกี่ยวกับบ้านเมืองของตาอ้น ซึ่งก็คือความคิดเสรีนิยมและเกี่ยวกับการปกครองแบบประชาธิปไตยที่ได้ไปเรียนรู้ตอนไปเรียนเมืองนอก ในช่วงนั้นผู้คนก็ต่างพูดคุยกันเรื่องเกี่ยวกับคำทำนายที่ว่าพระมหากษัตริย์จะสิ้นพระราชอำนาจ หลังจากนั้นประเทศไทยก็ได้เปลี่ยนระบอบการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตย

เมื่อเปลี่ยนแปลงการปกครองได้สองเดือนเศษ ตาอ้นก็กลับมาเยี่ยมบ้านและก็มีเรื่องให้พลอยกลุ้มใจ เพราะตาอ้นนั้นมีความเห็นตรงข้ามกับการเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองอย่างรุนแรง และคิดว่าตาอ้อดเป็นพวกกบฏ ไม่มีความจงรักภักดี จนถึงกับทำให้สองพี่น้องทะเลาะกันใหญ่โตและไม่คุยกัน จากนั้นตาอ้นก็ไปปรบร่วมกับฝ่ายที่ต่อต้านคณะราษฎรและถูกจับเป็นนักโทษประหาร ทำที่สุด พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวก็สละราชสมบัติ

แผ่นดินที่ 4

ประไพหมั้นกับคุณเสวีซึ่งเป็นเพื่อนของตาอ้นได้แต่งงานกัน หลังจากนั้นตาอ้นก็ถูกส่งตัวไปอยู่เกาะตะรุเตา ตาอ้อดก็ถูกกดดันโดยพี่น้องทำให้ต้องออกไปทำงานรับราชการ แต่ก็ทำอยู่ได้ไม่นานแล้วก็ลาออก แล้วจึงตัดสินใจไปทำงานที่เหมืองกับเพื่อนที่ปักข์ได้

จากนั้นก็เกิดสงครามโลกครั้งที่สอง แต่พลอยก็ยังไม่รู้สึกรู้ว่าเป็นเรื่องใกล้ตัว จนกระทั่งวันหนึ่งทหารญี่ปุ่นเริ่มเข้ามาในเมืองไทย เมืองไทยจึงเจรจาและตกลงเป็นฝ่ายญี่ปุ่น

อยู่มาวันหนึ่ง รัฐบาลก็ได้ออกกฎหมายให้ทุกคนใส่หมวกเวลาออกจากบ้าน และห้ามกินหมากพลู รวมทั้งให้เริ่มมีการกล่าวคำว่า “สวัสดี” เป็นคำทักทาย และใช้คำว่า “ฉัน ท่าน จะ ข้า” เมื่อพูดกับคนอื่น โดยบอกว่าเป็นการมี “วัฒนธรรม” เพื่อให้ชาติเจริญ

ต่อมาพลอยก็ได้รู้ว่าตาอ้นแอบไปมีเมียชื่อสมใจ และมีลูกสองคนคือแอ๊ดและแอ้ว โดยที่ไม่กล้าบอกแม่พลอยเพราะกลัวแม่จะไม่ถูกใจ แต่แม่พลอยกลับดีใจและรีบไปรับหลานและลูกสะใภ้มาอยู่ที่บ้าน เมื่อกลับมาอยู่บ้านก็อยู่อย่างสงบได้เพียงไม่นานก็เริ่มมีเครื่องบินทิ้งระเบิดทำให้ต้องขุดหลุมหลบภัยและต้องคอยระวังภัยตื่นกลางดึกและไปหลบในหลุมเมื่อได้ยินเสียงเครื่องบิน จนมาครั้งหนึ่งที่พลอยหลบอยู่ในหลุมและรู้สึกถึงความสิ้นสะเทือนรุนแรงมาก เมื่อพอพลอยออกมาจากหลุมแล้วก็เห็นว่าบ้านของพลอยเองได้โดนระเบิดเข้าเสียแล้ว จากนั้นพลอยจึงต้องย้ายไปอยู่ที่บ้านคลองบางหลวงซึ่งเป็นบ้านเกิด ต่อมาพลอยก็ได้ข่าวว่าตาอ้อดเจ็บหนักด้วยโรค

มาลาเรีย ตาอันที่เพิ่งได้รับการปล่อยตัวจึงไปอยู่ดูแลตาอันและยังไม่ได้กลับบ้าน จากนั้นอันก็กลับมาบ้านพร้อมกลับข่าวร้ายว่าอ็อคได้เสียชีวิตแล้ว อันจึงตัดสินใจบวชให้แก่อ็อค

หลังจากนั้นพลอยก็ล้มป่วยอยู่นานหลายเดือน จนกระทั่ง มีผู้ลอบปลงพระชนม์พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล แล้วไม่นานแม่พลอยก็เสียชีวิต